

Kimiň bilen bile, kime garşy?

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 25 январа, 2025

Kimiň bilen bile, kime garşy? KIMIŇ BILEN BILE, KIME GARŞY?

Dogu Perinçek 81 ýaşynda...

60 ýyl bäri syýasatyň içinde, sosialist...

Legal we legal däl göreşleri alyp bardy, baş partiýa gurdy.

Jemi 15 ýyl türmede ýatdy...

Perinçegiň soňky döwür Erdoğan-Bahçeliniň «Jumhur» ýaranlygyny goldamagyna öz «mähellesinde» nägilelik bildirýänler bar: «dönük ekeniň», «gorkduň», «näçe pul aldyň» ýaly nämeleri diýenoklar...

Ýogsam bolmasa:

Perinçegiň pozisiýasy türk sosializminiň 56 ýyl bäri üns merkezinde:

Türkiýäniň Kommunistik partiýasyndan Mihri Belliniň «E.Tüfekçi» tahallusy bilen «Yön» («Ugur») žurnalynyň 1966-njy ýylyň 5-nji awgustyndaky sanynda çykan «Demokratik rewolýusiýa: Kimiň bilen bile, kime garşy» atly makalasynda täze düşünje orta atyldy:

Milli Demokratik Rewolýusiýa (MDR)...

Soňra bu makala giňeldilip, «Türk Solu» («Türk sosializmi») žurnalynyň 1968-nji ýylyň 19-njy noýabryndaky goşmaça sanynda çap edildi. Soňky üýtgeşmeler bilen makala 1970-nji ýylyň aprel aýynda «Aydınlık» («Aýdyňlyk») neşirýatynda kitap görnüşinde çykdy.

MDR-çiler ilki başda pikirlerini «Yön» žurnalynda çykartmak bilen birlikde, soň-soňlar öz žurnallaryny-da çykardylar: «Türk Solu», «Aydınlık Sosyalist Dergi», «İşçi-Köylü», «Proleter Devrimci Aydınlık»...

Öňe sürýän ideýalary nämedi?

Milli Demokratik Rewolýusiýa – imperializme bakna bolup galan yzagalak ýurtda imperialistik sistemadan arany açmak bilen bir hatarda feodal eksplutasiýa formalaryny-da soňlandyryp, döwlet garaşsyzlygyny maksat edinyän sosializmiň şertlerini döredip bilmekdi...

Gödegräk aýdanynda şeýle:

Esasy maksatda kapitalizmi, feodalizmi, imperializmi, imperializmiň hyzmatdaşlaryny, daşara garaşlylygy, importçy global boýna dakylşygy ýýkmak bar.

Sosialistik rewolýusiýa ýakynlaşmagyň ilkinji menzili şu tapgyrdan geçýärdi.

Mihri Belliniň pikirçe, klassyky sosialistik edebiýatda ulanylýan «buržuaz demokratik rewolýusiýa» şu günüň şertlerine gabat gelenokdy. Buržuaziýa indi rewolýusion kwalifikasiýasyny ýitiripdi. Imperializm stadiýasyna girmezden öň buržuaziýa feodal düzgüne garşy söweşende progressiw kwalifikasiýadady. Emma imperializm eýýamynda buržuaziýa bu kwalifikasiýasyny ýitirip, eksplutasiýanyň serişdesine öwrülipdi.

Şeýle bolýan bolsa:

Rewolýusion güýçler feodal synpyň ýarany bolan imperializme we onuň hyzmatdaş kapitalyna garşy göreşi antiimperialistik hamyrmaýasy bolan hem-de garaşsyzlygyn maksat edinyänler bilen gurlan ýaranlyk bilen bile alyp barmalydy.

Mihri Belliniň pikirçe, Mustapa Kemalyň öňbaşçylygyndaky kemalistik rewolýusiýa Türkiýede ownuk-buržuaz radikalizminiň milli rewolýusion düşünjesini aňladýardy. Emma bu rewolýusiýa soň eroziýa aralaşdyryldy.

Eýse... täze milli azat-ediş rewolýusiýasyny amala aşyrmak üçin kimler bilen ýaranlyk etmelidi?

Bu sowal adyndaky «milli» sözünden belli:

Demokratik rewolýusiýa barýan ýolda «milli» aýratynlygy bolmadyk aýakçy-komprador buržuaziýa bilen feodal baý-kulaklardan başga döwlete dahylly ähli synplar we gatlaklar bilen ýaranlyk edilmelidi.

Jemläp aýdanynda:

Perinçegiň syýasy pozisiýasy düýn şular ýalydy.

Şu gün şondan üýtgeşikmi?

Perinçek, (DKTR, Siriýa, Yrak, Eýran, Azerbaýjan, Russiýa, Gündogar Ortaýer deňzi we başgalar) milli daşary syýasatyň tarapynda durýarmy?

Perinçek imperialistleriň aýakçysy PKK-dir FETÖ garşy gerek?

Perinçek beoliberalizme, globallaşmaga, importçy daşarky baknalyga garşy gerek?

Perinçek feodallaşan baý-kulaklara, ketdelere, şyhlara garşy gerek?

Perinçek doly garaşsyzlygy goldaýar gerek?

feodaliteye/ aňalara, şihlara karşy deňil mi?

Ol kemalizmiň rewolýusion gurluşy baradaky şonça kitaby nämüçin ýazýar?

Şeýle bolýan bolsa:

Ýarym asyr bäri ideologik pozisiýasyndan gyşarman gelen Perinçek Erdoganyň ýanyna gitdimi ýa Erdogan soňky ýyllarda Perinçegiň pozisiýasyna golaýlaşdy? Perinçek Bahçeliniň ýanyna gitdimi ýa-da Bahçeli Perinçegiň pozisiýasyna golaýlaşdy?

Gürrüňsiz, munuň özi ýüz göterim bileleşmegi aňlatmaýar, bu ýöne bir ýaranlyk.

Çekişmeleri şular ýaly ideologik sferada etsek gowy bolmazmy?

Mesele halap-halamazlyk ýaly duýguçyl çemeleşme däl. Perinçege garşy çykyp bilersiňiz, ýöne muny diňe teoretiki bilim bilen amala aşyrmak mümkin.

Aslynda kimleriň ideologik taýdan saga gyşarandygy aýratyn gürrüňiň temasy welin, bolýa-da...

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetini, 02.11.2022 ý. Publisistika